

TAMPEREEN YLIOPISTO
TAMPEREEN ALUEEN IHMISTIETEIDEN
EETTINEN TOIMIKUNTA

Kokouspöytäkirja

Kokousaika ma 21.8.2017, klo 10.00–11.40

Kokouspaikka: Kahveri, Pääatalo

Läsnä: Uusi-Rasi (pja.), Väänänen, Kaasinen, Serola, Ahtinen, Kylliäinen, Eilo (siht.)

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen sekä edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen: Avattiin kokous, todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

2. Ilmoitusasiat: Todettiin seuraavat ilmoitusasiat:

- Tampereen alueen ihmistieteiden eettisen toimikunnan uusi varajäsen TkT Thomas Olssonin tilalle on tutkijatohtori Aino Ahtinen (TTY).
- Tutkittavan suostumuksen pyytämiseen liittyvä seminaari 1.11.2017 Helsingissä:
http://www.fsd.uta.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tietosuoja_ja_suostumus2017/

3. Lausuntopyyntö 16/2017: “Horizon 2020 –hanke ”A multi-stakeholder co-creation platform for better access to Long-Term Care services” (professori Jari Stenvall, hallintotieteet, JKK)

Toimikunnan lausunto: Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunta on käsitellyt lausuntopyynnön ja toteaa seuraavaa:

- Lausuntopyynnössä on todettu käsitteitä, kuten ”yhteiskehittäminen”, ”ikäntyvien palvelut”, ”haavoittuva ryhmä”. Käsitteitä ei kuitenkaan avata tarkemmin, edellä mainitut tulisi määritellä ja todeta käytännössä, mitä ne ovat.

- Eettinen arvio tutkimuksesta jää kovin puutteelliseksi. Eettinen arvio tulisi laatia uudestaan ja arvioida tutkimusta suhteessa TENKin ohjeessa määriteltyihin eettisiin periaatteisiin: itsemääräämisoikeus, vahingoittamisen kieltä, yksityisyyden suoja.
- Tarkempi selonteko siitä, miten tutkimus Tampereella toteutetaan.
- Mikä on Tampereen yliopiston tutkijoiden rooli/Tampereen kaupungin rooli. Mikä on partneriyliopistojen rooli/siellä olevat tutkijat. Ilmeisesti partneriyliopistoissa tehdään oma eettinen arviointi? Selonteko edellä mainituista.
- Aineiston keruu jää epäselväksi. Edellä mainitusta pyydetään tarkempi selonteko.
- Tutkimusta koskevaa tiedotetta tulisi täsmentää ja kertoa tarkemmin, mistä on kyse. Mikä on esimerkiksi lausuntopyyntöä mainittu Socaltel-hanke? Lisäksi todetaan, että hanke toteutetaan haastatteluilla. Olisi hyvä mainita myös, että haastattelut analysoidaan yms. Tiedotteen 7. kappaleessa todetaan määrittely ”siinä mainitut käytännöt”. Mitä nämä ovat, lause ei avaudu?
- Myös suostumuslomake täytyy olla yhteneväinen tiedotteen kanssa ja selkeä (esim. jos tutkimukseen osallistuu vaikkapa muistisairaita henkilöitä)
- Rekisteriselosteessa on hieman kirjoitusvirheitä ja esim. kohdassa 5 todetaan: ”...palveluiden yhteiskehittämistä ikääntyvien palveluissa Tampereen yliopistossa ” Tekstirakenne tulisi tarkistaa, sillä siitä voi saada väärän käsityksen (=Tampereen yliopiston ikääntyvien palveluita kehitetään!!)
- Lausuntopyyntöön tulisi liittää suomenkielinen tiivistelmä.
- Horizon-hankkeissa tulisi olla määrittely siitä, että tutkimuksessa noudatetaan The European Code of Conduct for Research Integrity – asiakirjassa määriteltyjä periaatteita, joita ovat ”reliability, honesty, respect and accountability”. Termejä voi myös hieman avata, linkki asiakirjaan ohessa:
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf (ks. kohta 1.Principles s.4. These principles are...)
- Tekstin kieliasu tulisi tarkistaa, sillä tekstissä on kirjoitusvirheitä tai puutteellisia sanoja!

Tampereen alueen eettinen toimikunta ei voi antaa puoltavaa lausuntoa tässä vaiheessa, vaan pyytää tarkennetun tarkennetun lausuntopyyntöä, jossa

edellä mainitut asiat on selitetty ja huomioitu. Tarkennettu lausuntopyyntö käsitellään toimikunnan syyskuun kokouksessa.

Tarkennettu uusi lausuntopyyntö lähetetään toimikunnan sihteerille toimikunnan uutta käsittelyä varten (heikki.eilo@uta.fi).

4. Lausuntopyyntö 17/2017: ”Ihmisoikeuskasvatuksen kehittämistutkimus Siviilipalveluskeskuksessa” (väitöskirjatutkija Antti Kylänpää, kasvatustieteet, EDU)

Toimikunnan lausunto: Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunta on käsitellyt lausuntopyynnön ja toteaa seuraavaa:

Toimikunta toteaa, että lausuntopyyntö on suhteellisen hyvin ja huolellisesti laadittu. Toimikunta pyytää vielä seuraavat tarkennukset:

- Lausuntopyynnössä todetaan, että tutkittavia informoidaan vähintään 15 minuutin tiedotustilaisuuden avulla. Toimikunta katsoo, että tutkimukseen osallistuville tulisi lähettää myös kirjallinen tiedote, jotta asiat eivät ole pelkästään muistin varaisia.
- Toimikunta katsoo, että myös suostumuslomake tulisi laatia ja täyttää. Lomakkeen tulee olla tiedotteen kanssa yhteneväinen.
- Tutkijaa pyydetään vielä pohtimaan sitä, toteutuuko anonymisointi varmasti.

Selonteko edellä mainituista ja tiedote- sekä suostumuslomake pyydetään lähettämään toimikunnan sihteerille toimikunnan puheenjohtajan, esittelijän ja sihteerin tarkistusta varten (heikki.eilo@uta.fi).

5. Muut asiat: –

Pöytäkirjan vakuudeksi

Puheenjohtaja

Kirsti Uusi-Rasi

Sihteeri

Heikki Eilo